

ÄLÄ JÄTÄ!

Kiinnipitävä työote sosiaalisessa kuntoutuksessa

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

PIKASSOS

 PORI

SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Työmuotona sosiaalialan sanastoon 1920-luvulla.

Sosiaalihuoltolakiin vuonna 2014.

Porissa kehittämistyö aloitettu alkuvuodesta 2017.

Sosiaalihuoltolaki

17 §

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu:

- 1) sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen;
- 2) kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen;
- 3) valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan;
- 4) ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin;
- 5) muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet.

Nuorten sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaan sekä ehkäistään näiden keskeyttämistä.

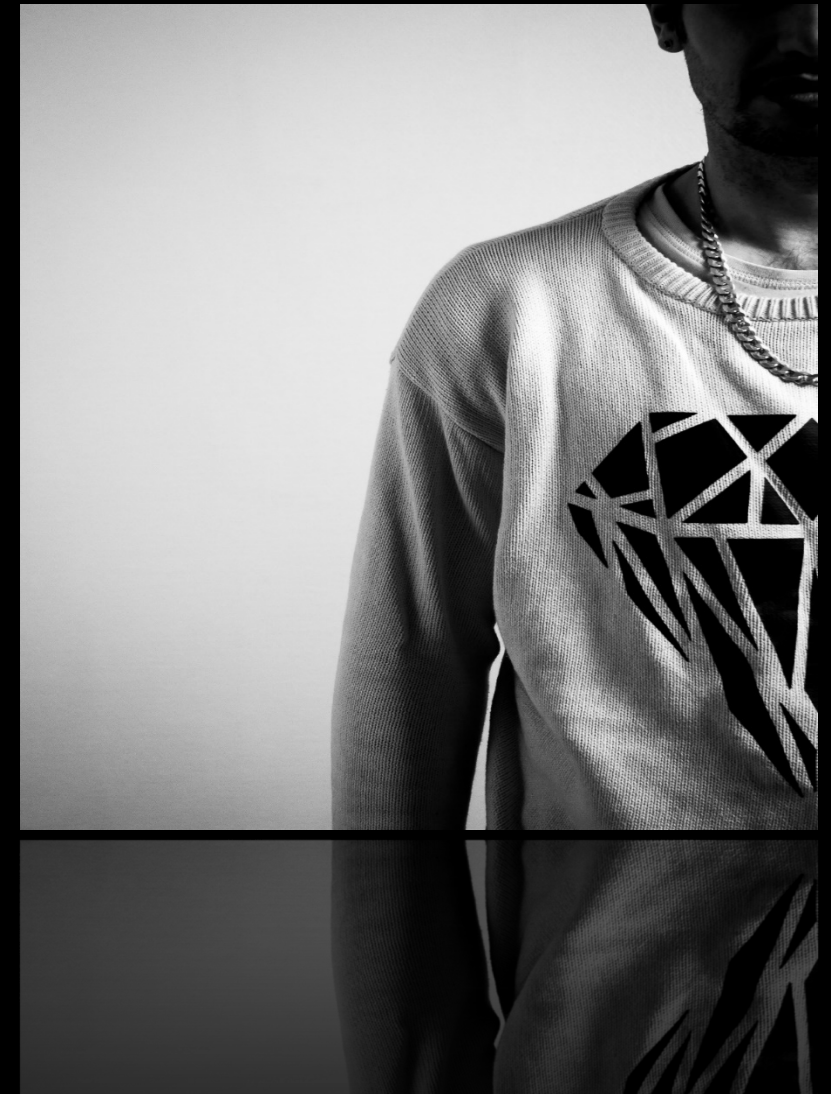
SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Tavoitteet:

Toimintakyvyn vahvistaminen

Syrjäytymisen torjuminen

Osallisuuden edistäminen

SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Aikuisten kohdalla ei säädetty suoraan työkykyyn liitettäviä tavoitteita.

Vaikeimmassa asemassa olevia kuntalaisia voidaan ottaa mukaan

Tarvitaan työntekijän aitoa tahtoa ja uskallusta!

Sosiaalisen kuntoutuksen alkutaival Porissa

Suunnittelu aloitettu alkuvuodesta 2017.

Ensin pohdittu menetelmiä ja ryhmiä, mutta päädytty aloittamaan työskentely tapaamalla asiakkaita yksilöittäin.

Havainto:

Tärkeintä on antaa aikaa ja tutustua ihmiseen!

Sosiaalinen kuntoutus Porissa

Palvelut ymmärretään portaittain, sosiaalinen kuntoutus matalimpana.

Tutustumisen kautta selviää, mitä ihminen elämäänsä toivoo.

Ei osallisteta, vaan tavoitellaan osallistumista.

Mukana toteutuksessa monia toimijoita, kuten järjestöjä.

Voidaan sisällyttää myös itsenäistä toimintaa, kuten museossa, uimahallissa, tapahtumissa, kirjastossa tai terapiassa ym. käyntejä.

Yhteistyö ja ammattilaisten roolit

Aikuissosiaalityön työntekijä tekee sosiaalisen kuntoutuksen suunnitelman, päätökset ja ilmoitukset Kelaan ja vastaa myös mahdollisista asiakkaalle myönnettävistä kannustimista.

Aikuissosiaalityöllä vastuu koko sisällön koordinoinnista.

Järjestöissä työntekijöiden rooli usein vapaamuotoisempi, joka mahdollistaa lähelle menemisen ja rinnalla kulkemisen.

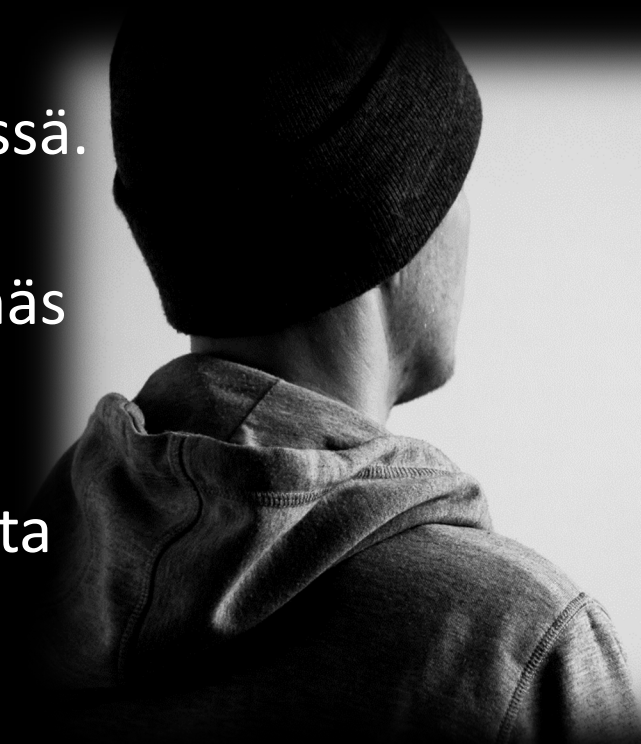
Sosiaalisen kuntoutuksen yhteiskehittäminen Porissa

Porin aikuissosiaalityö, Pikassos ja Tuetusti tulevaisuuteen- hanke luoneet areenan keskustelulle työn arjesta ja sisällöistä.

Asiakkaat tasavertaisesti mukana kehittämässä.

Yhtenä tavoitteena saattaa arkitietoa ylemmäs hallintorakenteissa.

Tuotetaan myös tietoa järjestöjen toiminnasta sosiaalisen kuntoutuksen sisällöissä hyödynnettäväksi.

New public management

ONGELMAT

Hallinnon osa-alueita vieritetään ylhäältä alaspäin: tehokkuus, resurssit, vaikuttavuuden mittaaminen ja tuottavuus.

Mittarit tuntuvat arkityössä keinotekoisilta ja vierailta.

Tieto ei kulje kokemuksellisena alhaalta ylöspäin.

Keskustelu asiakastyön sisällöstä on sysätty sivuun.

Kenellä on oikeus osallisuuteen?

Yhteiskunnassa ihanteena aktiivinen kansalaisuus.

Autetaanko ihmistä, joka ei täytä aktiivisen kansalaisen määrettä?

Ohjaako vaikuttavuus-, tehokkuus- ja kuntoutusajattelu meitä keskittymään heihin, joiden kanssa saavutetaan tuloksia?

Työntekijää vaivaa tunne: "Tämä ei johda mihinkään". Kenen mielestä? Olemmeko luoneet tavoitteista ansan?

Merkityksellisyyden toteen näyttäminen

Asiakas todistaa täyttävänsä hyvälle kansalaiselle asetetut kriteerit.
Olenko riittävä?

Työntekijä todistaa täyttävänsä toiminnallaan vaikuttavalle työlle
asetetut kriteerit. Teenkö oikein ja tarpeeksi?

Haaveet, toiveet ja tavoitteet

Uskallus ja halu haaveilla voivat olla kadoksissa.

Toiveiden synnyttäminen vaatii joskus aikaa.

Ensimmäinen tavoite voi olla toivon sytyttäminen ja uskon palauttaminen siihen, että ansaitsee osakseen jotain hyvää.

Mukaan houkuttelu, mukana pitäminen

Tarvitaan uskallusta luopua ammatillisesta haarniskasta.

Keskustellaan, ei kysellä.

Tavoitellaan aktiivisesti, osoitetaan välittämistä.

Keskustelu tekemisen lomassa vapauttaa hiljaisuuden täyttämiseltä.

Osoitetaan tahto ymmärtää toista.

Henkilökohtainen suhde

Lähelle voi mennä riisumatta itseään alasti.

Hyväksytään työskentelyn henkilöytyminen, kumpikin osapuoli on mukana omalla persoonallaan.

Henkilökohtaisuus vaikuttaa myös työntekijään: suhde ihmisyyteen voi muuttua lempeämmäksi, suhde yhteiskuntaan kriittisemmäksi.

Pelko

Työntekijä:

Riski tulla satutetuksi on suurempi,
kun ammatillinen
muuri murtuu.

Asiakkaasta välittäminen aiheuttaa
hämmentäviä tunteita ja tekee työstä
emotionaalisesti raskaampaa.

Epäonnistumiset muuttuvat pettymyksiksi.

Muut työntekijät tuomitsivat toiminnan epäammattilliseksi

Pelko

Asiakas:

Sosiaalisen pääoman kasvattaminen voi aiheuttaa pelkoa: menetän paljon, jos epäonnistun. Mitä enemmän menetän, sitä enemmän se satuttaa.

Taistelu vaikeuksia vastaan voi olla osa identiteettiä.

Hyvän olon sietäminen vaatii joskus taitoa.

Visio

Koevapaudessa olevat ihmiset ovat kertoneet ”jäävänsä tyhjän päälle pannan irrottua.”

Toimeentulotuella olevilla vangeilla sosiaalinen kuntoutus voisi olla osa koevapauden toimintavelvoitetta.

Näin palvelu jatkuisi nivelettä koevapauden päätyttyä.

Sosiaalinen kuntoutus voitaisiin suunnitella alkavaksi myös suoraan vankilasta vapauduttua.

Kiittäen ja rohkeaan yhteistyöhön kannustaen!

Iida Koskinen, aluekoordinaattori, Tuetusti tulevaisuuteen-hanke, Porin
Sininauha ry. i.koskinen (at) porinsininauha.fi

Johanna Kuivalainen, sosiaaliohjaaja, Porin kaupunki
johanna.kuivalainen (at) pori.fi

Diaesityksen kuvat: Antti-Jussi Marjamäki